

บรรณานุกรม

หนังสือและวารสารภาษาไทย

- เกริกเกียรติ พิพัฒน์ เสรีธรรม. "วิเคราะห์สังคมไทยในแง่ของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและประชาชน." วารสารธรรมศาสตร์ ๔ (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๒๑).
- ขวัญใจ วงศ์ภักดี (แปล). "โฆษณาการกับปัญหาสังคม." โฆษณาการสาร ๑๐ (มกราคม-มีนาคม ๒๕๑๔) : ๔๐-๔๓.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. "กิจกรรมจริยธรรมในปี ๒๕๒๓ - ๒๕๒๔." เอกสารประกอบการเรื่องทิศทางของการวิจัยทางจริยธรรมและค่านิยม : ๒๖-๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๒๕.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. ชนบทไทย ๒๕๒๓. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๒๓.
- จูไร ความเสน, ดร. "ความสัมพันธ์ระหว่างศีลธรรมกับเศรษฐกิจ." ธุรกิจการค้า ๓(๑๐ : ๒๕๑๗) : ก.
- จรรยา สุภาพ. แบบเรียนสังคมศึกษา กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช. ๒๕๒๐.
- จิตรา วสุวานิช. จิตวิทยาเด็ก. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๔.
- จอห์น ฮอลท์. โรงเรียนแบบเสรี. แปลโดย ชุมศรี รักขานิชพงษ์. กรุงเทพมหานคร : การวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๒๐.
- ชัยพร วิชชาวุธ. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม : โคลเบิร์ก VS แบบดรูรา. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓.
(อัครสำเนา)
- ชลอ อุทกภาพน์. พุทธศาสนากับสังคมศาสตร์. พระนคร : สำนักพิมพ์แพรวศึกษา, ๒๕๑๔.

ชินวุธ สุนทรสิมะ, ดร. ความรู้เรื่องเศรษฐกิจ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทย-
วัฒนาพานิช, ๒๕๑๐.

เชิดชาย เหล่าหาล้า. สังคมวิทยาชนบท. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
แพรวพิทยา, ๒๕๒๓.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบจันทน์. จริยธรรมของเยาวชนไทย. กรุงเทพ
มหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๐.

ดิเรก ชัยนาม. "สุนทรพจน์เปิดสัมมนา." บันทึกรายงานสัมมนาเรื่องความรับผิดชอบทางจริย-
ธรรมเป็นความจำเป็นในการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพมหานคร : สภาคริสต-
จักรในประเทศไทย, ๒๕๐๔.

ทวี บุญยเกตุ. พ้อสอนลูก. พระนคร : โรงพิมพ์เฟื่องนคร, ๒๕๑๕.

ทองหล่อ กล้วยไม้ ฌ. อยุธยา. "ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาอิสลามกับการปกครองของ
ประเทศ." นิตยสารท้องถิ่น ๑ (พฤศจิกายน ๒๕๐๔).

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. "การอบรมศึกษากับค่านิยมที่พึงประสงค์." เอกลักษณ์ไทย
๑ (มกราคม ๒๕๒๐).

ประพันธ์ เสวตนิษฐ์. "ระบบเศรษฐกิจและฐานะของผู้ใช้แรงงาน." วารสารสังคมศาสตร์
๑๖ (มกราคม - มีนาคม ๒๕๒๒).

ประสาร มาลากุล ฌ. อยุธยา, ดร. รายงานผลการวิจัย : ค่านิยมและความคาดหวังของ
เยาวชนไทย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓.

ประมอด ศิคคินสัน. วัยรุ่น-วัยเร่ง จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
แพรวพิทยา, ๒๕๒๐.

ประเสริฐ แยมกลิ่นพุ่ม. ลักษณะประจำประชาชาติในฐานะเป็นปัจจัยกำลังอำนาจแห่งชาติ.
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑ (อัครสำเนา)

ปัจจัย บุนนาค. "ระบบสวัสดิการเสรีนิยม ทางสายกลางในการปรับปรุงเศรษฐกิจไทย."
นาวาว่าด้วยสังคมนิยม. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์และคณะเศรษฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗.

ป่วย อึ้งภากรณ์, ดร. เศรษฐกรรม. กรุงเทพมหานคร : สมาคมเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๓.

ปัญญานันทะ, ภิกขุ. ชุมนุมเรื่องสั้น. พระนคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, ๒๕๔๔.

ปิ่น มุกข์กันต์. ธรรมราชา. พระนคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, ๒๕๑๔.

พทยา สายหู. "สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการทางสังคมของประเทศไทย."
วารสารสังคมศาสตร์ ๖ (ตุลาคม ๒๕๑๒).

ไพฑูริย์ เครือแก้ว. ลักษณะสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิธ ๒๕๑๘.

เพ็ญแข วัฒนสุนทร. ค่านิยมในสำนวนไทย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน,
๒๕๒๒.

มหาत्मคานธี. "เศรษฐกิจของมหาत्मคานธี." แปลโดย แมน สารรัตน์. อาจารย์สาร
๒๖ พุทธศตวรรษ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิช เนส, ๒๕๒๐.

ลักษณะ บุญศิริ, พล.ร.ต. ธรรมจักร ๔๔ (มิถุนายน - กันยายน ๒๕๑๒).

วนิดา พูนศิริวงศ์ และ คณะ. สถานภาพการศึกษาชั้นอุดมศึกษาของสตรีไทยในรอบ ๓
ทศวรรษ พ.ศ. ๒๔๙๐ - ๒๕๑๙. รายงานการวิจัย : สมาคมสตรีอุดมศึกษา
แห่งประเทศไทย, ๒๕๒๒.

วิทยา บุญสม. "การบริหารงานโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดน
ภาคใต้." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย : การประชุม
ทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย ๒๖ - ๒๗ มกราคม ๒๕๒๓. กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ, ๒๕๒๓.

สนิท สมัยการ. สังคมและวัฒนธรรมทางภาคเหนือประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร :
สภาสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๒๑.

สมบูรณ์ ศกลยาชีวิน. การศึกษาทัศนคติและค่านิยมของนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๑๔.

สมัย ธรรมาสโย, พระมหา. "โรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย." อนุสรณ์ศูนย์ศึกษาพระ
พุทธศาสนาวินิจฉัย มจร. ฉบับแจกประกาศนียบัตร, ๒๕๒๐.

สมชัย รักริฉัตร และ สายหยุด เกิดผล, พลเอก. อนาคตของไทย. กรุงเทพมหานคร :
กรุงสยามการพิมพ์, ๒๕๑๘.

สาโรช บัวศรี, ดร. การฝึกความรับผิดชอบ : สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย.
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์บรรพชาญ, ๒๕๐๕.

สิปพนนท์ เกตุทัต, ดร.. "จุดยืนและทิศทางการศึกษาไทย." การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิชจำกัด, ๒๕๑๘.

สมบัติ มหเรศ และคณะ. ค่านิยมที่ควรคงไว้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. รายงานการวิจัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, ๒๕๒๑.

สุชาย ตรีรัตน์. "ระบบความคิดของสังคม." สังคมพัฒนา ๘ (กันยายน-ตุลาคม ๒๕๒๓).

สุนทร โคนิน และ สนิท สมัยการ. รายงานการวิจัยเรื่องค่านิยมและระบบค่านิยมไทย :
เครื่องมือในการสำรวจจิต. สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๒๒.

เสนาะ อุณาภูล. "ปัญหาที่กระทบกระเทือนความมั่นคงของชาติด้านเศรษฐกิจ." ใน รายงาน
การสัมมนาวิชาการครั้งที่ ๑. กองอำนวยการสัมมนา วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร,
๒๕๒๐.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. "สังคมชนบทไทย : ข้อสรุปชั่วคราวเกี่ยวกับลักษณะและการเปลี่ยนแปลง."
วารสารสังคมศาสตร์ ๑๔ (เมษายน - มิถุนายน ๒๕๒๒).

สมชัย อนุমানราชธน. อัล อิสลาม. พระนคร : สมาคมยุวมุสลิมแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓.

อำนวยการ ทะพินค์แก และ ชัยนต์ วรรณะภูติ. "จริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของนักการ
ศึกษา." วารสารการศึกษาแห่งชาติ ๑๓ (มิถุนายน - กรกฎาคม ๒๕๒๒).

วิทยานิพนธ์

กฤตยา อาชวนิจกุล. "ความรู้และทัศนคติของเยาวชนไทยเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจแบบสัง
คมนิยม." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, ๒๕๑๘.

จรัสลักษณ์ ศกุนตลักษณ์. "มโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนอาชีวศึกษา."

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๑๘.

ชาติ สัทธ. "การศึกษาเรื่องคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีบางประการของเด็กที่จบชั้น

ป. ๕". วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, ๒๕๐๗.

ดลมนรค์ บากา. "การศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบความเชื่อทางศาสนาและผลกระทบที่มี

ต่อลักษณะสังคม เศรษฐกิจ และแนวการดำเนินชีวิตของชาวพุทธและชาวมุสลิมใน
ชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา." วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาศาสนาเปรียบเทียบ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหิดล, ๒๕๒๓.

เดช วิโย. "การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านการคิดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก

นักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน." วิทยานิพนธ์ปริญญาการ
ศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๒.

ทินพันธ์ นาคะตะ. "คุณค่าของพุทธศาสนาในการบริหารราชการ." วิทยานิพนธ์ปริญญา

รัฐปาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๐๘.

ทิพวรรณ กิตติบุญย์. "การอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กวัยก่อนเรียน

ในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๒.

นิรมล เตชะปถิต. "ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจเรื่องจุดหมายปลายทางสูงสุดของศาสนา

ที่มีผลกระทบต่อแนวทางการดำเนินชีวิตในกลุ่มชาวพุทธและชาวคริสต์ระดับชาวบ้าน
: ศึกษาเฉพาะกรณี ต.โคกขี้หนอน อ.พานทอง จ.ชลบุรี." วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาศาสนาเปรียบเทียบ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหิดล, ๒๕๒๒.

ละม้ายมาศ ศรีศักดิ์. "ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับความซื่อสัตย์." วิทยานิพนธ์

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๒.

- วิกรม กมลสุโกศล. "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและค่านิยมของนักเรียนชั้น ม.ศ. ๓ ที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามใน จ.นราธิวาส." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๘.
- สมโชค พูลนวม. "ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรู้สึกรับผิดชอบ." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๓.
- สิทธิศักดิ์ จุลศิริพงษ์. "ความคิดเห็นของนักเรียนชั้น ม.ศ. ๕ เกี่ยวกับบทบาทสตรีด้านเศรษฐกิจและการเมือง." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๙.
- เสริมเกียรติ พรหมผุย. "อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียนชั้น ป. ๕ ใน จ.ร้อยเอ็ด." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๓.
- เหม ทองชัย. "ทัศนคติเชิงเสมอภาคของเยาวชนเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิต บัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๓.
- อรันท์ บุญประสิทธิ์. "ความคิดเห็นของครูและผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒.
- อรพินธ์ นาคประดิษฐ์. "ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘.
- โอภาส สะอาด. "มโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษาผู้ใหญ่ในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘.
- อัจจรา บุญชู. "ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและความเชื่อในศาสนาของชาวไทยมุสลิมในภาคใต้ของไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘.

ภาษาอังกฤษ

Bandura, Albert. Social Learning and Personality Development.

New York : Holt, Rinehart & Winston, 1963.

_____. Social Learning Theory. Englewood Cliffs, N.J. :

Prentice-Hall, 1977.

Barry, Jean. "A Study of Attitude Change." Cornell Thailand,

Project May, 1967.

Brown, Roger. Social Psychology. New York : Free-Press, 1965.

Burton, Roger. "Honesty and Dishonesty." Moral Development and

Behavior. edited by Thomas Lickona, Holt : Rinehart &

Winston, 1976.

Cistone, Dominick F. "Levels of Moral Reasoning Compared with

Demographic Data Among Teachers, Administrators and

Pupil Personnel Employees Enrolled in Graduate School."

Dissertation Abstract International 41(6 December 1980) :

2367 A.

Feather, N.T. "Value Change Among University Students." Australian

Journal of Psychology 25(1975) : 57-70.

Fishbein, Martin and Ajzen, Icek. Belief, Attitude, Intention

and Behavior : An Introduction to Theory and Research.

Massachusetts : Addison-Wesley Publishing Co., 1975.

Guskin, Allen E. "Changing Value of Thai Colledge Students."

A Research Report. Bangkok : Faculty of Education,

Chulalongkorn University, 1964.

- Hoffman, M.L. "Development of Moral Thought, Feeling and Behavior."
American Psychologist 10(1979) : 958.
- Hogan, R. "Moral Conduct and Moral Character : A Psychological
Perspective." Psychological Bulletin 79(1973) : 217.
- Hurlock, H.B. Child Development. New York : McGraw-Hill Co., 1956.
- Kay, William. Moral Development. London : George Allen and
Unwin Ltd., 1970.
- Kohlberg, Lawrence. "Moral Stage and Moralization : The Cognitive
Development Approach." in Moral Development and Behavior :
Theory, Research and Social Issues. pp. 31-53. Edited by
Thomas Lickona. New York : Holt, Rinehart & Winston, 1976.
- Lickona, Thomas. "Critical Issues in the Study of Moral Development
and Behavior." in Moral Development and Behavior : Theory,
Research and Social Issues, pp. 3 - 14. Edited by Thomas
Lickona. New York : Holt, Rinehart & Winston, 1976.
- Openheim, Felix E. "The Concept of Equality." in International
Encyclopedia of Social Science. V.5 pp. 102-110. McMillan
and Co : The Free Press, 1968.
- Piaget, Jean. Six Psychological Studies. New York : Random House,
1967.
- Wright, David. The Psychology of Moral Behavior. England : Penguin
Book Ltd., 1975.
-

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. คะแนนเฉลี่ย (Mean)

$$\text{สูตรที่ใช้} \quad \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

\bar{X} = คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนของทุกคน

N = จำนวนคนทั้งหมด

๒. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$\text{สูตรที่ใช้} \quad S.D. = \sqrt{\frac{\sum X^2}{N} - \left[\frac{\sum X}{N}\right]^2}$$

S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนของทุกคน

$\sum X^2$ = ผลรวมกำลังสองของคะแนนแต่ละคน

N = จำนวนคนทั้งหมด

๓. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

$$\text{สูตรที่ใช้} \quad r = \frac{N\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

r = สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนน X กับคะแนน Y

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนน X

$\sum Y$ = ผลรวมของคะแนน Y

$\sum XY$ = ผลรวมของคะแนน X คูณด้วยคะแนน Y

$\sum X^2$ = ผลรวมกำลังสองของคะแนน X

$\sum Y^2$ = ผลรวมกำลังสองของคะแนน Y

N = จำนวนของคะแนน X หรือ Y

๔. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

สูตรที่ใช้ $F = MS_b / MS_w$. มีการคำนวณดังนี้

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	k-1	$SS_b = \frac{T_j^2}{n} - T^2/n$	$MS_b = SS_b / k-1$	MS_b / MS_w
ภายในกลุ่ม	N-k	$SS_w = \sum X_{ij}^2 - T_j^2/n$	$MS_w = SS_w / N-k$	
รวมทั้งหมด	N-1	$SS_{total} = \sum X_{ij}^2 - T^2/N$	$MS_{tot} = \frac{SS_{tot}}{N-1}$	

 $T^2 =$ ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง $N =$ จำนวนคนที่ เป็นกลุ่มตัวอย่าง $T_j^2 =$ ผลรวมกำลังสองของคะแนนแต่ละกลุ่ม $n =$ จำนวนผู้ตอบมาตริวัดในแต่ละกลุ่ม $\sum X_{ij}^2 =$ ผลรวมกำลังสองของคะแนนแต่ละจำนวน $k =$ จำนวนกลุ่มที่ เปรียบ เทียบกัน $SS =$ ผลบวกของส่วนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง
(Sum of Squares) $MS =$ ส่วนเบี่ยงเบนยกกำลังสองเฉลี่ย $F =$ อัตราส่วนความแปรปรวนของฟิชเชอร์

(Fisher's Variance Ratio)

๕. การทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของค่าความแปรปรวน (Homogeneity of Variance)

โดยวิธีของบาร์เลตต์-บ็อกซ์ (Bartlett-Box)

$$\chi^2 = \frac{2.303}{0} (f \log MS_{error} - \sum f_j \log S_j^2)$$

 $f_j =$ ระดับของความเป็นอิสระ (degree of freedom)สำหรับ S_j^2 มีค่าเท่ากับ $n_j - 1, j=1, \dots, k$ $f =$ ระดับของความเป็นอิสระสำหรับ MS_{error} มีค่าเท่ากับ f_j

$$e = 1 + \frac{1}{3(k-1)} \left(\frac{1}{f_j} - \frac{1}{f} \right)$$

$$S_j^2 = \left[\frac{\sum_1^n X^2 - \left(\frac{\sum_1^n X}{n} \right)^2}{n-1} \right]$$

ในกรณีที่ค่าความแปรปรวนของกลุ่มต่างๆ ขาดความเป็นเอกพันธ์ จะปรับค่า F ที่คำนวณได้ คือจาก F-ratio เป็น F-critical

$$[F_{(1-\alpha)^{k-1}, N-k}] \text{ เป็น } [F_{(1-\alpha), 1, \tilde{n}-1}]$$

เมื่อ \tilde{n} (harmonic mean) =
$$\frac{k}{\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} + \frac{1}{n_3} + \dots + \frac{1}{n_k}}$$

๖. การเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีของเซฟเฟ (Multiple Comparison by Scheffe's Method) เมื่อจำนวนคนในแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

- เมื่อ
- \bar{X}_i = คะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจของกลุ่มที่ i
 - \bar{X}_j = คะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจของกลุ่มที่ j
 - n_i = จำนวนคนในกลุ่มที่ i
 - n_j = จำนวนคนในกลุ่มที่ j
 - MS_w = ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองภายในกลุ่ม
 - $\hat{\psi}$ = ผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยทีละคู่
 - $\hat{\psi}/\hat{\sigma}$ = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย
 - $\hat{\psi}/\hat{\sigma} / \sqrt{C}$ = อัตราส่วนระหว่างผลต่างของคะแนนเฉลี่ยกับส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย

๖.๑ คำนวณหาค่าอัตราส่วนระหว่างผลต่างของคะแนนเฉลี่ยกับส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย

$\hat{\psi}$	$\hat{\sigma}$	$\hat{\psi}/\hat{\sigma}$
$\bar{X}_1 - \bar{X}_2 = \dots\dots\dots$	$\sqrt{MS_w \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)} = \dots\dots\dots$	$\dots\dots\dots$
$\bar{X}_2 - \bar{X}_3 = \dots\dots\dots$	$\sqrt{MS_w \left(\frac{1}{n_2} + \frac{1}{n_3} \right)} = \dots\dots\dots$	$\dots\dots\dots$
$\bar{X}_i - \bar{X}_j = \dots\dots\dots$	$\sqrt{MS_w \left(\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right)} = \dots\dots\dots$	$\dots\dots\dots$

๖.๒ เปรียบเทียบค่า $\hat{\psi}/\hat{\sigma}$ กับค่า $\sqrt{(k-1)_{1-\alpha} F_{k-1, N-k}}$

และจะปฏิเสธ $H_0 : \hat{\psi} = 0$

ถ้า $\hat{\psi}/\hat{\sigma} > \sqrt{(k-1)_{1-\alpha} F_{k-1, N-k}}$

ภาคผนวก ข

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นตัวแทนในภูมิภาคต่างๆ

ตารางที่ ... แสดงรายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามอำเภอ จังหวัด และภูมิภาค

ภูมิภาค	จังหวัด/ชั้น	อำเภอ/เขต	โรงเรียนระดับ ประถมศึกษา	โรงเรียนระดับ มัธยมศึกษา
ภาคกลาง	จังหวัด...	ดุสิต	วัดบางโพธิ์อามวาส เขนตักา เบรียล	-
		ป้อมปราบฯ	-	สายปัญญา, เทพศิรินทร์
		ยานนาวา	วัดดอน	-
		ธนบุรี	วัดประยูรวงศาวาส	-
		พญาไท	-	สามเสนวิทยาลัย
		บางกอกน้อย	เขมะสิริอนุสสรณ์	ชิโนรสวิทยาลัย
ภาคเหนือ	จังหวัด...	บางเขน	ฤทธิยะวรรณาลัย	ฤทธิยะวรรณาลัย
		พระโขนง	วัดธรรมมงคล	ราชดำริ
		ลาดกระบัง	วัดลานบุญ	พรตพิทยพยัต
		บางขุนเทียน	วัดสี่สุก	สิงห์ราชพิทยาคม
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จังหวัด...	เมือง	อนุบาลพระนครศรีอยุธยา	อยุธยาวิทยาลัย
		ประจวบฯ	-	จอมสุรางค์อุปถัมภ์
		เสนา	วัดบ้านแพน, วัดสามกอ วัดเจ้าเจ็ดใน, วัดสี่กุก วัดบางนมโค	เสนาประสิทธิ์
		-	-	-

ตารางที่ ๑ แสดงรายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามอำเภอ จังหวัด และภูมิภาค (ต่อ)

ภูมิภาค	จังหวัด/ชั้น	อำเภอ/เขต	โรงเรียนระดับ ประถมศึกษา	โรงเรียนระดับ มัธยมศึกษา	
ภาคกลาง	ชลบุรี	เมือง	วัดอรัญญิกาวาส อนุบาลชลบุรี	ชลราษฎร์บำรุง ชลกันยานุกูล	
		พนัสนิคม	พนัสศึกษาลัย วัดเนินหลังเต่า วัดหมอนนาง	พนัสพิทยาคาร	
		เมือง	วัดช่างเคี่ยน อนุบาล เชียงใหม่	บุพราชวิทยาลัย วัดโนนทัยไพพ์	
ภาคเหนือ	เชียงใหม่	แม่แตง	ร่ำเปิง, สันมหาพน สันป่าสักวิทยา, วัดข่อแล	แม่แตง	
		พิจิตรโลก	เมือง	จำการบุญ วัดศรีสุทธธาราม	พิจิตรโลกพิทยาคม เฉลิมขวัญสตรี
			พรหมพิราม	พิรามอุทิศ	พรหมพิรามวิทยา อินทภูติพิทยาคม
ภาคใต้	สงขลา	บางระกำ	-	บางระกำวิทยา	
		เมือง	วัดพระมหาธาตุ อนุบาลนครศรีธรรมราช	เบญจมาชูลิศ กัลยาณีศรีธรรมราช	
		ลิขล	วัดปทุมทวยการาม วัดขรัวช่วย, บ้านบางฉาง	ลิขลคุณาวิทยา	
ภาคใต้	สงขลา	ท่าศาลา	-	ท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา	
		เมือง	ริเชียรชม อนุบาลสงขลา, จุลสมัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏ วรรณารเฉลิม	

ตารางที่ แสดงรายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามอำเภอ จังหวัด และภูมิภาค(ต่อ)

ภูมิภาค	จังหวัด/ชั้น	อำเภอ/เขต	โรงเรียนระดับ ประถมศึกษา	โรงเรียนระดับ มัธยมศึกษา
ภาคใต้	สงขลา	นาทวี	บ้านนาทวี, บ้านเคือง	นาทวีวิทยาคม
		สทิงพระ	-	สทิงพระวิทยา
ภาค	อุบลราชธานี	เมือง	อนุบาลวิทยาคม	เบ็ญจम्मหาราช
		เขื่องใน	เขื่องใน (เจริญราษฎร์) ชุมชนบ้านสร้างถ่อ	นารีนุกูล เขื่องในพิทยาคาร
ตะวันออกเฉียงเหนือ	ขอนแก่น	เมือง	สนามบิน	ขอนแก่นวิทยายน
ขอนแก่น		มัญจาคีรี	อนุบาลขอนแก่น ชุมชนบ้านท่ามัญจาคีรี บ้านกอก, สวนหม่อน	มัญจาคีรีศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค.

ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คำชี้แจง

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ ความรู้ความ เข้าใจของ บุคคลต่างๆ ในสังคม โดยเฉพาะนักเรียน ครู และผู้ปกครอง เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ระดับปริญญาโทและปริญญาตรี และ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณา เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรและการสอน จริยศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสังคมไทยในปัจจุบัน เพื่อให้การปลูกฝังคุณธรรมใน เยาวชนโดย เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นจึงขอให้ท่านตอบแบบสอบถามนี้ด้วยความตั้งใจ ตอบตามความเป็นจริง และตอบ ตามที่ตรงกับความ เข้าใจของท่าน โดยที่ท่านไม่ต้อง เขียนชื่อของท่านลงในแบบสอบถามนี้

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น ๒ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ

ตอนที่ ๒ มาตรการวัดความรู้ความ เข้าใจทางจริยธรรม เกี่ยวกับพฤติกรรมทาง เศรษฐกิจ มี ๓ ส่วนคือ

- ๑) การประเมินความ เชื่อ เกี่ยวกับการกระทำและผลการกระทำ
- ๒) การตัดสินระดับความถูกต้องของการกระทำ
- ๓) การประเมินระดับความน่าปรารถนาของผลของการกระทำ

ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอน

ขอได้รับความขอบคุณจากผู้วิจัย

นางสาว วรรณงาม โอชนซีร์

นิสิตบัณฑิตศึกษา ภาควิชาจิตวิทยา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ

วิธีทำ โปรดตอบคำถามหรือเขียนเครื่องหมาย ✓ ข้างหน้าคำตอบที่ตรงกับตัวท่าน.

๑. สถานภาพของผู้ตอบ _____ นักเรียน _____ ครู _____ ผู้ปกครอง
๒. เพศ _____ ชาย _____ หญิง
๓. อายุ _____ ๑๐-๑๓ ปี _____ ๒๐-๒๕ ปี _____ สูงกว่า ๔๕ ปี
_____ ๑๔-๑๖ ปี _____ ๒๖-๓๕ ปี
_____ ๑๗-๑๙ ปี _____ ๓๖-๔๕ ปี
๔. ภูมิลำเนาปัจจุบัน อำเภอ (เขต) _____ จังหวัด _____
อยู่ในพื้นที่ภาค _____ กลาง _____ เหนือ
_____ ตะวันออกเฉียงเหนือ _____ ใต้
๕. สำเร็จการศึกษาหรือกำลังเรียนอยู่ในระดับชั้น
_____ ต่ำกว่า ป.๔ _____ มัธยมศึกษาตอนต้น _____ ปริญญาตรี
_____ ประถมศึกษาตอนต้น _____ มัธยมศึกษาตอนปลาย _____ สูงกว่าปริญญาตรี
_____ ประถมศึกษาตอนปลาย _____ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
๖. เชื้อชาติ _____ ไทย _____ จีน _____ มาเลย์ _____ อินเดียน _____ อื่นๆ
๗. ศาสนา _____ พุทธ _____ คริสต์ _____ อิสลาม _____ ฮินดู _____ อื่นๆ
๘. อาชีพหลักของครอบครัว _____ ค้าขายเล็กๆ น้อยๆ _____ ธุรกิจการค้า
_____ รับราชการ _____ ลูกจ้างเอกชน _____ กรรมการ
_____ ขวานาชาวไร่ _____ เจ้าของที่ดินหรือทรัพย์สินให้เช่า _____ อื่นๆ
๙. รายได้ของทุกคนในครอบครัวรวมกัน
_____ ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ บาทต่อเดือน _____ ๑๐,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน
_____ ๒,๐๐๐-๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน _____ ๒๐,๐๐๐-๕๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน
_____ ๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน _____ สูงกว่า ๕๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน
๑๐. จำนวนสมาชิกทั้งหมดในครอบครัวมี _____ คน

ตอนที่ ๒ มาตราวัดความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรม เกี่ยวกับพฤติกรรมทาง เศรษฐกิจ ประกอบด้วย
๓ ส่วนดังนี้

ส่วนที่ ๑ การประเมินความเป็นไปได้ระหว่าง การกระทำและผลของการกระทำ
ประกอบด้วย การกระทำ ๑๖ ข้อ แต่ละข้อจะมีผลของการกระทำประกอบจำนวน ๑๔ ข้อ

วิธีทำ ขอให้ท่านพิจารณา การกระทำ แต่ละข้อว่าจะทำให้เกิดผลของการกระทำอะไรบ้าง
โดยนำเอาการกระทำกับผลของการกระทำแต่ละข้อมาพิจารณาทีละคู่ว่า มีความเป็นไปได้มากน้อย
เพียงใดที่ทั้งสองจะสัมพันธ์กัน โดยที่

- (๑) หากท่านคิดว่าการกระทำหนึ่งทำให้เกิดผลของการกระทำหนึ่งมาก แสดงว่า
มีความเป็นไปได้มาก ให้เขียนวงกลมล้อมรอบ เลข ๒
- (๒) หากท่านคิดว่า มีความเป็นไปได้น้อย ให้เขียนวงกลมล้อมรอบ เลข ๑
- (๓) หากท่านคิดว่า การกระทำหนึ่งไม่ทำให้เกิดผลของการกระทำนั้นๆ แสดงว่า
เป็นไปได้ไม่ได้ ให้เขียนวงกลมล้อมรอบ เลข ๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างของมาตรวัดความรู้ความเข้าใจ

๐ = เติมไปไม่ได้

๑ = เป็นไปได้บ้าง

๒ = เป็นไปได้มาก

การกระทำ ผลที่เกิดจากการกระทำ	การประกอบอาชีพอิสระ			การกระจายทรัพย์สิน อย่างเท่าเทียมกัน		
ทำให้มีทรัพย์สินเงินทอง	๐	๑	๒	๐	๑	๒
ทำให้ชีวิตและทรัพย์สินมีความมั่นคงปลอดภัย	๐	๑	๒	๐	๑	๒
ทำให้เป็นที่รักใคร่ชื่นชม	๐	๑	๒	๐	๑	๒
ทำให้รู้สึกว่าตนเองมีอำนาจภาคภูมิใจ	๐	๑	๒	๐	๑	๒
ทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิตการงาน	๐	๑	๒	๐	๑	๒
ทำให้เกิดความสุขสบายใจ	๐	๑	๒	๐	๑	๒
ทำให้เกิดผลดีต่อสังคม	๐	๑	๒	๐	๑	๒
ทำให้ชดเชยทรัพย์สินเงินทอง	๐	๑	๒	๐	๑	๒
ทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน	๐	๑	๒	๐	๑	๒
ทำให้เป็นที่รังเกียจและถูกตำหนิ	๐	๑	๒	๐	๑	๒
ทำให้รู้สึกว่าตนเองไร้ค่า น่าอับอาย	๐	๑	๒	๐	๑	๒
ทำให้ประสบความสำเร็จในอาชีพการงาน	๐	๑	๒	๐	๑	๒
ทำให้เกิดความทุกข์ร้อนใจ	๐	๑	๒	๐	๑	๒
ทำให้เกิดผลเสียต่อสังคม	๐	๑	๒	๐	๑	๒

ตัวอย่างของมาตรวัดความรู้ความเข้าใจ

๐ = เป็นไปไม่ได้

๑ = เป็นไปได้บ้าง

๒ = เป็นไปได้มาก

ผลที่เกิดจากการกระทำ	การกระทำ	การให้ผู้อื่นกู้เงิน	มีงานอาชีพที่ผิดกฎหมาย
ทำให้มีทรัพย์สินเงินทอง	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒
ทำให้ชีวิตและทรัพย์สินมีความมั่นคงปลอดภัย	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒
ทำให้เป็นที่รักใคร่ชื่นชม	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒
ทำให้รู้สึกว่าตนเองมีค่าน่าภาคภูมิใจ	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒
ทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิตการงาน	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒
ทำให้เกิดความสุขสบายใจ	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒
ทำให้เกิดผลดีต่อสังคม	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒
ทำให้ขัดสนทรัพย์สินเงินทอง	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒
ทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒
ทำให้เป็นที่รังเกียจและถูกตำหนิ	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒
ทำให้รู้สึกว่าตนเองไร้ค่าน่าอับอาย	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒
ทำให้ประสบความล้มเหลวในชีวิตการงาน	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒
ทำให้เกิดความทุกข์ร้อนใจ	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒
ทำให้เกิดผลเสียต่อสังคม	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒	๐ ๑ ๒

ส่วนที่ ๒ การตัดสินความถูกต้องของการกระทำ มีทั้งหมด ๑๖ การกระทำ

วิธีทำ โปรดพิจารณาการกระทำต่อไปนี้ที่ละเอียด และตัดสินการกระทำแต่ละข้อว่ามีความ ถูก ผิด มากน้อยเพียงไร โดยกาเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึก ของท่านมากที่สุด

การกระทำ	ระดับความถูกต้องของ การกระทำ	ถูก ที่สุด	ถูก	ตัดสิน ไม่ได้	ผิด	ผิด ที่สุด
การไม่ยกยอทรัพย์สินแม้มีโอกาสที่จะกระทำได้						
การหยิบฉวยทรัพย์สินผู้อื่นมา เป็นของตน เมื่อ มีโอกาส						
การให้ผลประโยชน์แก่ลูกน้องคนละ เท่าๆ กัน						
การให้ผลประโยชน์แก่ลูกน้องตามความสามารถ						
การให้ผลประโยชน์แก่ลูกน้องตามความจำเป็น						
การบริจาคทรัพย์สินช่วยเหลือผู้อื่น						
การขึ้นราคาสินค้าที่จำเป็นทันทีที่ทราบว่าสินค้า จะขาดตลาด						
การใช้สถานที่สาธารณะโดยไม่คำนึงว่าจะทำ ให้เกิดความชำรุดเสียหาย						
การยกที่ดินส่วนตัวให้สร้างสวนสาธารณะ						
การกู้ยืม เงินจากผู้อื่น ไปลงทุนทำการค้าขาย						
การประกอบอาชีพด้วยการตั้งร้านขายของ ของตนเอง						
การรับราชการ						
การลักลอบค้าขายยาเสพติดให้โทษ						
การค้าขายบุหรี่ เหล้า และ เบียร์						

ส่วนที่ ๓ การประเมินระดับความน่าปรารถนาของผลที่เกิดจากการกระทำ มีทั้งหมด ๑๔ ข้อ

วิธีทำ โปรดพิจารณาผลที่เกิดจากการกระทำที่อาจเกิดขึ้นกับตัวท่านหรือสังคม ดังต่อไปนี้
ทีละข้อ และตอบว่าแต่ละข้อ เป็นที่น่าปรารถนา สำหรับตัวท่านมากน้อยเพียงใด
โดยกาเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ระดับความน่าปรารถนา ผลที่เกิดจากการกระทำ	น่า ปรารถนา อย่างยิ่ง	น่า ปรารถนา	ตัดสินใจ ไม่ได้	ไม่น่า ปรารถนา	ไม่น่า ปรารถนา อย่างยิ่ง
มั่งมีทรัพย์สิน เงินทอง					
ชีวิตและทรัพย์สินมีความมั่นคงปลอดภัย					
เป็นที่รักใคร่ชื่นชม					
รู้สึกว่าตนเองมีค่าน่าภาคภูมิใจ					
ประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงาน					
เกิดความสุขสบายใจ					
เกิดผลดีต่อสังคม					
ขัดสนทรัพย์สิน เงินทอง					
เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน					
เป็นทั้งรังเกียจและถูกตำหนิ					
รู้สึกว่าตนเองไร้ค่าน่าอัปอาย					
ประสบความสำเร็จล้มเหลวในชีวิตการทำงาน					
เกิดความทุกข์ร้อนใจ					
เกิดผล เสียต่อสังคม					

ประวัติผู้เขียน

นางสาววรรณงาม โอบชนธิ์ เกิดวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๔๖ ที่จังหวัดสุพรรณบุรี สำเร็จปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พยาบาลและผดุงครรภ์) จากคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อปีการศึกษา ๒๕๑๘ ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่งพยาบาลประจำการ ภาควิชาสูติศาสตร์ นรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย